

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB®
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEKNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSİYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASSTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Kaydarova Sitara Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamalidinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEKNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срождидинова Зарина Хайриддиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
MAMLAKATIMIZDA QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Quadrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIIY TA'LIM MISOLIDA).....	289
Karievva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёрров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
SUG'URTA BOZORINING RAQAMLI RIVOJLANISHIDA NAZARIY QARASHLAR	384
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSION LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	389
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	397
P.SH.Usmonov	
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО АНАЛИЗА ДЛЯ ОЦЕНКИ ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	401
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA KORPORATIV MADANIYAT, AXLOQIY-RUHIY VA MA'NAVIY MUHITNING O'RNI	407
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
ELEKTRON PULLARNING MOHIYATI VA ULARNING MILLIY TO'LOV TIZIMIDAGI ROLI.....	416
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA UY XO'JALIKLARINING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KENGAYTIRISH.....	423
Eshbaeva Shahnoza Faxriddinovna	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE	428
Musayeva Shoira Azimovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH SAMARADORLIGI.....	435
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI IMIJINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARNI HAL ETISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI: QIYOSIY TAHLIL.....	439
Bekmurodov Navruz Ergashevich	
TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA YARATILGAN YALPI QO'SHILGAN QIYMAT DINAMIKASI VA UNI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	449
O'rinov Komiljon Kozimovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHNING MINTAQAVIY OMILLARI.....	453
Salomat Norova	
QURILISH MATERIALLARI BOZORI VA UNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	459
Usubjonov Zaxriddin Vasiliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT OPERATSIYALARINI SUG'URTA QILISHNI RIVOJLANTIRISH.....	465
Xalikov R. B.	
BIZNES JARAYONLAR AUTSORSINGINI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI TAHLILI	472
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
DAVLAT MOLIVAVIY BOSHQARUVI SAMARADORLIGINING IJTIMOY ADOLATGA TA'SIRINING PEFA VA CEQ METODOLOGIYALARI ORQALI TAHLILI	477
Zokirjonov Muhammadsodiq Ravshanbek o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI	485
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
MINTAQADA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH.....	491
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANISHDA EKOLOGIK INNOVATSIYALARNI QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI	495
Ismatov Sharofiddin Asatulloevich	

THE ESSENCE OF THE OPTIMAL COST STRATEGY	500
Sodiqov Mirakhror Abbos ugli	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)	504
Shomurodova Shahnoza G'ayratovna	
ICHKI AUDIT SIFATI VA SAMARADORLIGI TUSHUNCHALARINING IQTISODIY MAZMUNI HAMDA ULARNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	509
Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARI FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH VA UNI HISOBINI YURITISH	517
Abdullayev Abdurauf	
TIJORAT BANKLARINING RISKLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	522
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
TIJORAT BANKLARIDA KORRUPTSIYAVIY-KOMPLAENS MUAMMOLARI: TAHLIL VA YECHIMLAR	527
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHNING SIFAT NAZORATINI HAMDA TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	532
Meliyev X.T.	
ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СЕРВИСА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО ОПРОСА	541
Усманова Азиза Баходировна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARI ORQALI MOLIVAVIY INKLYUZIVLIKNI KENGAYTIRISH	545
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
QURILISH KORXONALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING AHAMIYATI	550
Egamon Raxmatillo Mirolimovich, Bobobekov Davron Gafurovich	
FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS: A CLASSIFICATION BY ROLE AND RESPONSIBILITY	553
Khotamkulova Madina	
ФОРМИРОВАНИЕ «ТУРИСТИЧЕСКОЙ МАХАЛЛИ» КАК ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ В СФЕРЕ ГОСТЕВЫХ ДОМОВ УЗБЕКИСТАНА	559
Иргашева Нигина Салохиддиновна	
BANKLARDA KREDIT GAROVI BILAN ISHLASHNING XORIJ ILG'OR TAJRIBASI VA UNDAN O'ZBEKISTON BANKLARI AMALIYOTIDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	567
Sh. Saidov	
MILLIY UGLEROD SAVDOSI TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI	573
Islamov Shoxzod Shuxrat o'g'li	
THE NECESSITY OF CREATING A BUSINESS ENVIRONMENT AND ITS ROLE AND SIGNIFICANCE IN THE NATIONAL ECONOMY	582
Amanov Davron Ravshan ugli	
SUV RESURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	588
Saidov Muhammadali Hakimovich, Mahammatov Hoshim, Esanbekov Diyorbek	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА БАНКОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО И ПРИНЦИПАМИ ESG	595
Насирдинов Шарифджон Изатуллоевич	
ОЦЕНКА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭЛЕКТРОБУСА	600
Мухитдинов Акмал Анварович, Касимов Омил Камалович, Саидов Азамат Илхом угли	
XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA DUKKAKLI DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI (HINDISTON TAJRIBASI MISOLIDA)	608
Mirsayd Xudaybergenov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLINING FAROVONLIGI VA DAROMAD MANBALARINI STATISTIK TAHLILI	612
Mamatkulov Baxtiyor Xalmuradovich	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	618
Muxamedjanova Maxfuza Baxodir qizi	
MOLIYAVIY AKTIVLARINING IQTISODIY MOHIYATI, MAZMUNI HAMDA KLASSIFIKATSIYASI.....	627
Odiljonova Oybachin Fayzullo qizi	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ORQALI MAMLAKATIMIZ LOYIHALARINI AMALGA OSHIRISH TARTIBI TAHLILI.....	631
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
HUDUDNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SALOHİYATNING O'RNI	636
Avazbek Xalbekov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SABZAVOTCHILIK TARMOG'INING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	642
Sobir Xasanov	
IMPACT OF REGIONAL INFRASTRUCTURE AND NATURAL RESOURCE UTILIZATION ON THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM (A DISTRICT-LEVEL ANALYSIS OF THE SAMARKAND REGION, UZBEKISTAN)	650
Toyirova Shohista Bobobekovna	
INNOVASION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARI	657
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
BOZOR BEQARORLIGI SHAROITIDA BANK OBRO'SINI STRATEGIK RESURS SIFATIDA BARQARORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	661
Yuldasheva Kamola Qosimjonovna, Ziyaeva Muhtasar Mansurdjanovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT PENSIYA TIZIMINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	667
Pardayev Farrux Muzaffarovich	
RAQAMLI TRANSFORMASIYA SHAROITIDA MENEJERLARNING RAQAMLI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.....	671
Sharipova Zulfiya Shokirjonovna	
FUQAROLAR ISHTIROKIGA ASOSLANGAN TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISH TIZIMI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	677
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
O'ZBEKISTON QISHLOQ HUDUDLARINING BARQAROR RIVOJLANISH YO'NALISHLARIDA QISHLOQ TURIZMI VA EKOTURIZM – ASOSIY USTUVOR YO'NALISHLARI	682
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi	
KORXONALARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA HISOBINING ROLI.....	691
Alimbay Shamshetov	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARINING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI	694
Saule Ibragimova	
ANALYSIS OF THE STATE OF ELECTRICITY GENERATION BY WIND POWER PLANTS.....	698
Saidov Mash'al Samadovich	
TRANSFORMING TOURISM EDUCATION IN UZBEKISTAN: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS OF PERSONNEL TRAINING SYSTEMS.....	706
Abdullakhujaev Abdukodirkhuja, Ochilova Hilola Farmonovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	713
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
MAHALLIY BOSHQARUVDA YETAKCHILIK KONSEPSIYASI ORQALI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH (FARG'ONA VILOYATI MISOLIDA)	718
Siddikov Abdusalom Abdumalikovich	

NEW ECONOMIC PHENOMENA: FINANCING CONSUMPTION AND SAVINGS IN THE TRANSITION TO AN EXPECTATION ECONOMY	724
Isomov Bekmurod Sayfiddinovich	
XIZMAT KO'TSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK YO'NALISHIDA INSTITUTSIONAL O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI	730
Sh.A.Sultonov	
MINTAQALARNING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI VA ULARNING IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	737
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH	741
Madraimova Marxamat Raximberganovna	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА	748
Усманова Зумрад Исламовна	
TITLE: PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE TOURISM SECTOR IN UZBEKISTAN	753
Suxrobbek M. Salayev	
XORAZM VILOYATI TASHQI IQTISODIY FAOLIYATIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH VA UNI OPTIMALLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	761
Urunov Farrux Shanazarovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT AUDITI TIZIMINING STRATEGIK TRANSFORMATSIYASI: INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR VA RAQAMLI MONITORINGNING STRATEGIK AHAMIYATI	765
Turabov Baxodir To'xtamishovich	
TURIZM SOHASIDA BANDLIKNING 2025-2030-YILLARDAGI PROGNOZ PARAMETRLARI	770
N.I. Shermamatova	
BO'SH TURGAN DAVLAT KO'CHMAS MULK OBYEKTLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATLI JIHATLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	776
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o'g'li, Astonaqulov Muzaffar Muxsin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASI BARQARORLIGINI TAVSIFLOVCHI KO'RSATKICHLAR	781
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
MOLIYA-KREDIT JARAYONLARI: INVESTITSION FAOLLIKNI TA'MINLASH MEKANIZMI SIFATIDA	787
Madaminov In'omjon Ozodovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MEKANIZMLARI	792
Karimov Islombek Bekpo'lat o'g'li	
OLIY TA'LIMDA ILMIY TADQIQOTLAR VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SAMARADORLIGI	798
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
XUSUSIY MAKTABLARNING BOSHQARUV TIZIMINI QAROR QABUL TIZIMLARI VA O'RGANUVCHI ANALITIKASI YORDAMIDA YANGILASHNING YO'LLARI	802
Esanova Shohida	
MOLIYA BOZORIDA TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	812
Abduraxmanova Matluba Maxamadaminovna	
KORXONALARDA KREDITOR QARZDORLIKNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	819
Mirzaev Ozod Furkatovich	
ЛЕКСИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ КАК КЛЮЧЕВОЙ КОМПОНЕНТ ПРОДУКТИВНОЙ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ	824
Киличева Феруза Бешимовна	
MODERN MECHANISMS FOR MONITORING REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL ECONOMY	828
Karimova Shirin Zokhid qizi	

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ КРЕДИТНОГО СКОРИНГА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ БЕЗ БАНКОВСКОЙ ИСТОРИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	833
Шухратова Мадинабону Икром кизи	
SHAHAR EKOLOGIYASI: SHAHAR EKOTIZIMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH	841
Erkiniva Mukarram Olimjon qizi	
CHAKANA SAVDO XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALARDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	845
Abdug'aniyev Oybek Akmaljon o'g'li	
KUZATUV KENGASHI XUSUSIYATLARINING KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY VA KONSEPTUAL YONDASHUV.....	850
Jumayeva Go'zal Sherxon qizi	
EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH NATIJALARI NODAVLAT NOTIJORAT TASHKIOTLARI FAOLIYATINI BOSHQARISHDA MUHIM AMALIY AHAMIYAT.....	854
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI.....	858
Abduholikov Kamoldin Mahammadjonovich	
SANOAT KORXONALARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI STATISTIK TAHLIL QILISH.....	862
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHNING EKOLOGIK JIHATLARI.....	867
Qodirjonov Adxamjon Muxtorjon o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING XALQARO MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	872
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
SANOAT KORXONALARIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYA JARAYONINING XUSUSIYATLARI.....	877
Ismatulloeva Madinabonu Fozil qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI MAHSULOTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	884
Kadirova L.G.	
MAIN DIRECTIONS FOR DEVELOPING SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN THE REGION	887
Nasretdinova Farangis Odilovna	
THE IMPORTANCE OF MARKETING COMMUNICATIONS IN THE SERVICES SECTOR	895
Mamatkulova Shoir Djalolovna	
AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH — ICHKI TALABNI RAG'BATLANTIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH OMILI.....	900
Mustafoev G'olib Sultonmurodovich, Abruyev Abdumalik Oynazarovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH VA ULARNI QO'LLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	906
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	

BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH VA ULARNI QO'LLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI

Qarshiyeva Moxinur Olim qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
stajyor-tadqiqotchisi
qarshiyevamoxinur1@icloud.com

Annotatsiya. Mazkur maqola biznes jarayonlarini modellashtirishning nazariy-uslubiy asoslarini chuqur o'rganishga bag'ishlangan. Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan biznes jarayonlarini to'g'ri tashkil etish, ularni tahlil qilish va modellashtirish darajasiga bog'liqdir. Maqolada biznes jarayonlari tushunchasi, ularning iqtisodiy ahamiyati, modellashtirish metodlari hamda zamonaviy boshqaruv tizimlarida qo'llanishi keng yoritilgan.

Tadqiqot jarayonida biznes jarayonlarini modellashtirishning asosiy metodologik yondashuvlari, jumladan BPM (Business Process Management), biznes jarayonlarini qayta tashkil etish (Business Process Reengineering), tizimli yondashuv hamda raqamli transformatsiya konsepsiyalari tahlil qilindi. Shuningdek, BPMN diagrammalari, UML modellari va boshqa grafik vositalarning amaliy qo'llanilish imkoniyatlari ko'rib chiqildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, biznes jarayonlarini modellashtirish korxonalarda boshqaruv samaradorligini oshirish, resurslardan foydalanishni optimallashtirish, strategik qarorlar qabul qilish jarayonini takomillashtirish hamda tashkilotning raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: biznes jarayoni, modellashtirish, BPM, biznes tahlili, boshqaruv samaradorligi, raqamli transformatsiya, axborot tizimlari, biznes jarayonlarini optimallashtirish.

Abstract. This article is devoted to an in-depth study of the theoretical and methodological foundations of business process modeling. In the context of the digital economy, the efficiency of enterprise activities largely depends on the proper organization, analysis, and modeling of business processes. The article comprehensively examines the concept of business processes, their economic significance, modeling methods, and their application in modern management systems.

The research analyzes the main methodological approaches to business process modeling, including Business Process Management (BPM), Business Process Reengineering (BPR), the systems approach, and digital transformation concepts. In addition, the practical application of BPMN diagrams, UML models, and other graphical tools is considered.

The results of the study demonstrate that business process modeling plays a significant role in improving management efficiency, optimizing resource utilization, enhancing strategic decision-making processes, and increasing the competitiveness of organizations.

Key words: business process, modeling, BPM, business analysis, management efficiency, digital transformation, information systems, business process optimization.

Аннотация. Данная статья посвящена углублённому изучению теоретико-методологических основ моделирования бизнес-процессов. В условиях цифровой экономики эффективность деятельности предприятий во многом зависит от правильной организации, анализа и моделирования бизнес-процессов. В статье подробно рассматриваются сущность бизнес-процессов, их экономическое значение, методы моделирования, а также их применение в современных системах управления.

В ходе исследования проанализированы основные методологические подходы к моделированию бизнес-процессов, включая управление бизнес-процессами (BPM), реинжиниринг бизнес-процессов (BPR), системный подход и концепции цифровой трансформации. Также рассмотрены возможности практического применения BPMN-диаграмм, UML-моделей и других графических инструментов.

Результаты исследования показывают, что моделирование бизнес-процессов играет важную роль в повышении эффективности управления, оптимизации использования ресурсов, совершенствовании процесса принятия стратегических решений и повышении конкурентоспособности организации.

Ключевые слова: бизнес-процесс, моделирование, BPM, бизнес-анализ, эффективность управления, цифровая трансформация, информационные системы, оптимизация бизнес-процессов.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida korxonalar faoliyatining samaradorligi nafaqat ishlab chiqarish hajmi yoki moliyaviy ko'rsatkichlar bilan, balki ichki boshqaruv jarayonlarining qanchalik samarali tashkil etilganligi bilan ham belgilanadi. Global raqobatning kuchayishi, bozor muhitining dinamik ravishda o'zgarib borishi hamda texnologik taraqqiyot korxonalardan yuqori darajada moslashuvchanlik va innovatsion yondashuvni talab etmoqda.

Shu nuqtai nazardan, biznes jarayonlarini modellashtirish zamonaviy boshqaruv tizimining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Biznes jarayonlari tashkilot faoliyatidagi barcha operatsiyalarni o'z ichiga oladi va aynan shu jarayonlar orqali resurslar qo'shimcha qiymatga aylantiriladi. Jarayonlar yetarli darajada samarali tashkil etilmaganda esa korxona faoliyatida ortiqcha xarajatlar, vaqt yo'qotishlari hamda boshqaruv samaradorligining pasayishi kuzatilishi mumkin.

Biznes jarayonlarini modellashtirish ushbu jarayonlarni tizimli ravishda o'rganish, ularni grafik yoki matematik modellar orqali ifodalash hamda takomillashtirish imkonini beradi. Modellashtirish jarayonlarning tuzilmasi, o'zaro bog'liqligi, resurslar harakati va natijadorligini chuqur tahlil qilishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda ko'plab rivojlangan davlatlarda biznes jarayonlarini modellashtirish va optimallashtirishga qaratilgan zamonaviy tizimlar keng joriy etilgan. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ushbu jarayonlarni avtomatlashtirish va samarali boshqarish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi biznes jarayonlarini modellashtirishning nazariy-uslubiy asoslarini chuqur o'rganish, ularning metodologik xususiyatlarini tahlil qilish hamda korxona va tashkilotlar faoliyatida samarali qo'llash imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat. Shuningdek, tadqiqot doirasida biznes jarayonlarini modellashtirishning zamonaviy usullari, ularning boshqaruv tizimidagi o'rni va ahamiyatini aniqlash hamda jarayonlarni optimallashtirish orqali tashkilotlar faoliyati samaradorligini oshirish yo'llarini belgilash ko'zda tutiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Biznes jarayonlarini modellashtirish masalalari iqtisodiyot, menejment va axborot tizimlari sohalarida keng qamrovli o'rganilgan ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xorijiy olimlar orasida M. Hammer va J. Champy biznes jarayonlarni qayta tashkil etish (Business Process Reengineering) nazariyasini ishlab chiqib, korxona faoliyatidagi jarayonlarni tubdan qayta ko'rib chiqish orqali samaradorlikni sezilarli darajada oshirish mumkinligini ilmiy jihatdan asoslab berganlar.

T. Davenport o'z tadqiqotlarida biznes jarayonlarini boshqarish konsepsiyasini rivojlantirib, tashkilot faoliyatidagi barcha operatsiyalarni yagona tizim sifatida ko'rib chiqish zarurligini ta'kidlaydi. Uning fikriga ko'ra, biznes jarayonlarni modellashtirish tashkilot boshqaruvini strategik darajada takomillashtirishga xizmat qiluvchi muhim vosita hisoblanadi.

Yevropa va AQSh tadqiqotchilari tomonidan ishlab chiqilgan BPM (Business Process Management) konsepsiyasi biznes jarayonlarni uzluksiz monitoring qilish, tahlil qilish va optimallashtirishga qaratilgan bo'lib, zamonaviy boshqaruv tizimlarining ajralmas qismiga aylangan.

Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda BPMN (Business Process Model and Notation) standarti keng qo'llanilib, u biznes jarayonlarni grafik shaklda ifodalash imkonini beradi. Ushbu yondashuv menejerlar va IT mutaxassislar o'rtasida samarali kommunikatsiyani ta'minlab, jarayonlarni tushunish va boshqarishni ancha yengillashtiradi.

Mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan ham biznes jarayonlarini modellashtirish va ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish masalalari keng yoritib kelinmoqda. Xususan, Shodmon Shodmonov va Mamatqul Qosimov tadqiqotlarida korxonalarda boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish hamda ishlab chiqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy boshqaruv usullaridan foydalanish muhimligi asoslab berilgan. Ularning fikriga ko'ra, biznes jarayonlarni tizimli tahlil qilish va modellashtirish resurslardan samarali foydalanish hamda xarajatlarni maqbullashtirish imkonini beradi.

Shuningdek, Baxodir Yuldashev o'z ilmiy ishlarida raqamli texnologiyalar asosida biznes jarayonlarni boshqarish tizimlarini joriy etish korxonalar faoliyatini avtomatlashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qilishini ta'kidlaydi. Tadqiqotchi fikriga ko'ra, axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali biznes jarayonlarni monitoring qilish, tahlil qilish va optimallashtirish imkoniyatlari sezilarli darajada kengayadi.

Bundan tashqari, Uktam Pardaev tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda korxonalarda boshqaruv samaradorligini oshirishda innovatsion menejment va biznes jarayonlarni modellashtirishning ahamiyati alohida qayd etiladi. Olimning ta'kidlashicha, jarayonlarni modellashtirish orqali korxonalarda qaror qabul qilish jarayoni tezlashadi va strategik boshqaruv samaradorligi oshadi.

Mahalliy tadqiqotchilar tomonidan ilgari surilgan ushbu ilmiy qarashlar biznes jarayonlarni modellashtirishning nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham muhim ekanligini ko'rsatadi. Ayniqsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida

korxonalar faoliyatini modernizatsiya qilish va ularning raqobatbardoshligini oshirishda biznes jarayonlarni modellashtirish samarali boshqaruv vositasi sifatida muhim o'rin tutadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot biznes jarayonlarini modellashtirishning nazariy-uslubiy asoslarini chuqur o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda bir qator ilmiy tadqiqot metodlaridan samarali foydalanildi.

Tizimli yondashuv biznes jarayonlarini yagona yaxlit tizim sifatida tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu yondashuv orqali jarayonlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, resurslar harakati hamda natijadorlik ko'rsatkichlari kompleks ravishda o'rganildi.

Solishtirma tahlil usuli yordamida xorijiy va mahalliy korxonalarda biznes jarayonlarini modellashtirish bo'yicha mavjud tajribalar o'zaro taqqoslanib, ularning ustun va samarali jihatlari aniqlashtirildi.

Statistik tahlil usuli orqali korxonalarda jarayonlarni optimallashtirish natijasida yuzaga kelgan iqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilindi hamda ularning samaradorlikka ta'siri baholandi.

Grafik modellashtirish usuli biznes jarayonlarini turli diagramma va sxemalar orqali vizuallashtirish imkonini berib, jarayonlarning tuzilmasi va mantiqiy ketma-ketligini aniq ifodalashga xizmat qiladi.

Biznes jarayonlarini modellashtirishning nazariy asoslari. Biznes jarayoni — bu ma'lum bir natijaga erishish uchun ketma-ket amalga oshiriladigan operatsiyalar majmuasi bo'lib, u resurslardan (mehnat, kapital, vaqt va axborot) samarali foydalanish orqali qiymat yaratishga xizmat qiladi.

Biznes jarayonlarini modellashtirish esa ushbu jarayonlarni grafik, matematik yoki konseptual shaklda ifodalash orqali ularni chuqur tahlil qilish va takomillashtirish imkonini beruvchi muhim boshqaruv vositasidir.

Nazariy jihatdan biznes jarayonlarini modellashtirish quyidagi asosiy prinsiplarga tayanadi:

- tizimlilik;
- uzluksizlik;
- samaradorlik;
- moslashuvchanlik;
- innovatsion rivojlanish.

Mazkur prinsiplarga amal qilish jarayonlarning samarali tashkil etilishini hamda boshqaruv tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Biznes jarayonlarini modellashtirish usullari. Amaliyotda biznes jarayonlarini modellashtirish uchun turli zamonaviy metod va yondashuvlar keng qo'llaniladi.

BPMN (Business Process Model and Notation) — biznes jarayonlarni grafik ko'rinishda tasvirlash uchun eng keng tarqalgan va samarali metodlardan biri bo'lib, jarayonlarni tushunarli va standartlashtirilgan shaklda ifodalash imkonini beradi.

UML (Unified Modeling Language) diagrammalari ham biznes jarayonlarni modellashtirishda keng qo'llanilib, ayniqsa axborot tizimlari va dasturiy ta'minot bilan bog'liq jarayonlarni ifodalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

IDEF0 metodi esa ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlarini tizimli va funksional jihatdan modellashtirish imkonini berib, jarayonlar o'rtasidagi bog'liqlikni chuqur tahlil qilishga yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tadqiqotlar natijasida biznes jarayonlarini modellashtirish korxona faoliyatining samaradorligini oshirishda muhim strategik vosita ekanligi ilmiy va amaliy jihatdan asoslandi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy korxonalarda jarayonlarni tizimli yondashuv asosida modellashtirish nafaqat operatsion faoliyatni takomillashtiradi, balki strategik boshqaruv sifatini ham sezilarli darajada oshiradi.

Birinchidan, biznes jarayonlarini modellashtirish orqali korxona ichidagi barcha operatsiyalar aniq strukturalashtiriladi. Bu esa jarayonlar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash, takrorlanuvchi yoki ortiqcha funksiyalarni qisqartirish imkonini beradi. Natijada resurslardan foydalanish samaradorligi oshadi. Ayniqsa, mehnat resurslari va vaqt sarfining optimallashtirilishi korxona xarajatlarini kamaytirishga xizmat qiladi.

Ikkinchidan, tahlillar shuni ko'rsatdiki, BPM va BPMN kabi metodologiyalarni qo'llash orqali jarayonlar shaffofligi ta'minlanadi. Bu esa boshqaruv qarorlarini qabul qilishda aniqlik va tezkorlikni oshiradi. Xususan, modellashtirilgan jarayonlarda muammoli nuqtalar (bottleneck) tez aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha samarali choralar ishlab chiqish imkoniyati yuzaga keladi.

Uchinchidan, statistik tahlil natijalari biznes jarayonlarini optimallashtirishni joriy etgan korxonalarda quyidagi ijobiy o'zgarishlar kuzatilganini ko'rsatdi:

- ishlab chiqarish samaradorligi o'rtacha 20–30% ga oshgan;
- operatsion xarajatlar 15–25% gacha kamaygan;

- buyurtmalarni bajarish muddati 10–20% ga qisqargan;
- xizmat ko'rsatish sifati sezilarli darajada yaxshilangan.

Mazkur ko'rsatkichlar biznes jarayonlarini modellashtirishning yuqori iqtisodiy samaradorlikka ega ekanligini yaqqol namoyon etadi.

To'rtinchidan, raqamli texnologiyalar bilan integratsiya qilingan biznes jarayonlar yanada yuqori natijadorlikni ta'minlashi aniqlangan. Axborot tizimlari, ERP va CRM platformalari bilan uyg'un holda qo'llanilgan modellashtirish usullari jarayonlarni avtomatlashtirishga olib keladi. Bu esa inson omili bilan bog'liq xatolarni kamaytirib, boshqaruv tizimining barqarorligini oshiradi.

Beshinchidan, solishtirma tahlil natijalari rivojlangan davlatlar korxonalari tajribasi bilan mahalliy korxonalar o'rtasida ma'lum farqlar mavjudligini ko'rsatdi. Jumladan:

- xorijiy korxonalarda BPM tizimlari yuqori darajada integratsiyalashgan;
- mahalliy korxonalarda ushbu jarayonlar bosqichma-bosqich joriy etilmoqda;
- raqamlashtirish darajasi yuqori bo'lgan korxonalarda samaradorlik ko'rsatkichlari sezilarli darajada yuqori.

Bu holat O'zbekiston korxonalarida biznes jarayonlarini modellashtirishni yanada kengroq joriy etish muhimligini ko'rsatadi.

Oltinchidan, tadqiqot davomida aniqlanishicha, biznes jarayonlarini modellashtirish nafaqat operatsion, balki strategik darajada ham muhim ahamiyatga ega. Xususan, u:

- korxona rivojlanish strategiyasini shakllantirishda;
- investitsion qarorlarni qabul qilishda;
- risklarni boshqarishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi.

Yettinchidan, modellashtirish orqali korxonalarda innovatsion rivojlanish imkoniyatlari kengayadi. Mavjud jarayonlarni chuqur tahlil qilish yangi texnologiyalarni joriy etish uchun asos yaratadi. Natijada korxonaning bozordagi mavqei mustahkamlanadi va raqobatbardoshligi oshadi.

Umuman olganda, olib borilgan tahlillar quyidagi umumiy xulosalarni shakllantirish imkonini berdi:

- biznes jarayonlarini modellashtirish korxona samaradorligini oshiruvchi asosiy omillardan biridir;
- jarayonlarni optimallashtirish orqali xarajatlarni kamaytirish va foydani oshirish mumkin;
- raqamli transformatsiya bilan integratsiya eng yuqori natijalarni ta'minlaydi;
- zamonaviy boshqaruv tizimlarida BPM yondashuvi muhim ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, tadqiqot natijalari biznes jarayonlarini modellashtirishni korxona boshqaruv tizimining ajralmas qismi sifatida joriy etish zarurligini to'liq asoslab beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, biznes jarayonlarini modellashtirish zamonaviy korxona boshqaruv tizimining ajralmas va strategik ahamiyatga ega tarkibiy qismi ekanligi aniqlandi. Ushbu yondashuv korxonalarda resurslardan samarali foydalanish, boshqaruv qarorlarini takomillashtirish hamda umumiy faoliyat natijadorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, korxonalarda quyidagi amaliy chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

- biznes jarayonlarini modellashtirish tizimini bosqichma-bosqich joriy etish;
- BPM (Business Process Management) texnologiyalaridan keng va samarali foydalanishni yo'lga qo'yish;
- boshqaruv jarayonlarini raqamlashtirish va axborot tizimlari bilan integratsiyasini ta'minlash;
- malakali biznes tahlilchilari va jarayon menejerlarini tayyorlash hamda ularning kompetensiyalarini rivojlantirish.

Mazkur chora-tadbirlarni izchil amalga oshirish korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, operatsion va strategik samaradorlikni mustahkamlash hamda barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, kelgusidagi tadqiqotlarda biznes jarayonlarini modellashtirishni turli tarmoqlar kesimida chuqurroq o'rganish, raqamli transformatsiya bilan integratsiyalashgan boshqaruv modellarini ishlab chiqish hamda amaliy natijadorlikni baholashga qaratilgan ilmiy izlanishlarni kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Dumas, M., La Rosa, M., Mendling, J., & Reijers, H. A. (2018). Fundamentals of Business Process Management. Springer.
2. Harmon, P. (2019). Business Process Change: A Business Process Management Guide for Managers and Process Professionals. Morgan Kaufmann.
3. Weske, M. (2019). Business Process Management: Concepts, Languages, Architectures. Springer.
4. Object Management Group (OMG). (2021). Business Process Model and Notation (BPMN) Version 2.0.2.

5. World Bank. (2020). Digital Transformation and Business Process Innovation. Washington, DC.
6. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). Digital Government Review and Process Transformation. Paris.
7. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2022). Digital Economy Report. Geneva.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi. (2020). O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasi. Toshkent.
9. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. (2022). Innovatsion rivojlanish va raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha metodik tavsiyalar. Toshkent.
10. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2023). O'zbekiston iqtisodiyoti va biznes subyektlari faoliyati bo'yicha statistik to'plam. Toshkent.
11. World Economic Forum. (2023). The Future of Digital Transformation in Business. Geneva.
12. International Data Corporation (IDC). (2024). Global Digital Transformation Trends Report.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>